

АКТЁРНИ САҲНАНИНГ ЎЗИ ТАНЛАЙДИ

2001 йилнинг "Энг умидли актёри" деб топилган Дилмурод Узоков билан бир марта сұхбатлашганды у ҳақда бирор ҳулоса чиқариши кийин. У ҳамиси жонсарал бўлуб юради. Ижро этган кўшишидан кейин ҳам, образи томошабиҳи ҳуомига ҳавоша қилиб, саҳнадан чиқиб кетганинг сүнг ҳам хотирасам бўлмайди. Ҳозир, хосир узотларидан даққи эштишашигандек хушер турдади.

— Ҳақ артисти, устоз санъаткор Шукур Бурхонов яратган образларга қойил қолавераман, — деди Дилмурод Узоков. — Ноҳа кино ё ҳоҳ театрда бўлсин, томоша чоғида ҳаммамиз билган Шукур Бурхонов унтиллади-ла, кўз олдимизда да факат у кишия яраттан ҳаракамон қолади. Урушга кетган ўелидан хат кутаётган ота ёки кўйемат ҳарзини ўзиг бўйиш дарпда юрган бир инсоннинг дарларига шерик бўлиб қоламиз. У киши ияласа — иялагимиз, кулса-кулгимиз келади. Кўрдингизми, ҳадикий актёр тўлап тўкис ҳаракмонга айланиси, ўзидан чиқиб кетади. Мана бу — санъатчилик!

Худди шу сингари мен ҳам ҳаракамон руҳиятига киришга, унга айланышга интиламан. Бунинг учун ўх-хў, ҳали қанча ишлазим, излашиниш керак будади.

Дилмурод ана шундай кониқ-маслих хисси билан яшаб, меҳнат қисса-да, бир талай қиёфалар яратиб, муҳлиснор эътиборига тушиган. «Оқибат»да Жасур, «Фотима ва Зухра»да Рамз, «Тўйлар муборак»да Муминжон, «Сойбижуҳа операси-яси»да Дониёр, «Тўйдан кейин то-моша»да Мумин, «Кудук тубидаги фарёд»да Султон, «Тақдир»да қўйни, «Дилафрўз» тўрт оқиц»да Исломи, «Улдинг, азиз бўлдинг»да ваки, «Тоттаган тўй»да Артур, «Алломиншинг қайтиши»да Эргаш Тоҳ, «Суперқайнона» ва «Суперқайнона — 2» да Мардон.

Д. Узоков республикамизга

кўшини бўлган Нов туманида туғилган. Аҳмад Доинишномидаги 12-ўрта мақтабининг 1-санғина борган куни, тўтироғи, мақтаб остоносидеёк бошлангич синф ўқувчиларини мусика садороли остида кутиб олиниши унинг учун янти бир олам очган эди. З-санғифдан бошлаб эса, дарсдан

кўшиқ мисоли бир спектакли. Унда ҳам яшайсан. Қерак бўлса кулишинг шарт", дедилар. Шундан кейин кўшиқилик билан бир қаторда актёрликка ҳам жўйиди ёндошиб, астойдид изланна бошладим. Актёрлик маҳорати билан кўшиқилик уйнунлаширилса, мазмун янама

шарманда бўлиб саҳнадан чиқиб кетармидим.

— Устозларнинг...

Ҳамиша мендан ёрдамларини аямаган Ўзбекистонда хизмат кўрсатсан артистлар Зулайҳо Бойхоновани, Рустам Маздисинви, акамдек бўлиб қолган Ҳамид Тўстаевни жуда жуда қўдралбаним. Аммо устоз деганда биринчи галда менинг саҳнадасигача етказган инсон Омон Абдураззоқовни, кўшиқилик борасида эса Аҳор Усмоновни қайд этмай ўтголмайман. Аҳор академиянда кўп нарса ўргандим. У килинг менинг тўрт йил сингадандан кейининг иккита минг чоғида одам инниғиган даврада кўпчилликнинг розилигини олиб, оғотиха берганлар. Бундай устозларга ҷанча бош эгас, шунча кам. Шундай устозларим борлигидан фахрланаман.

— Ўзбекистон Давлат Миллий академик театрининг "Чимидик" спектаклинига кўёв ролини ўйнашга тақлиф қилинган экансиз. Ролни маромига этиказиб ижро этибисиз. Кейин сизнинг ишта олиб қолишмокчи ҳам бўлишибди...

— Ўн йиллаб мусиқа соҳасида ўқиганларим, ўрганганларим, кўшиқилик хәстиминг бир булатига алланшиб қолгани учун рози булолмадим. Биласиз, академик театрида мусиқа, кўй-кўшиққа эттиж йўй. Мен эса, кўйламасдан турломайман. Ҳатто "Чимидик"да ҳам мусиқасиз кўйлаб юборган жойларим бор. Мукимий театри эса, айни орзуимдаги театр. Мен бура бор истеъодидимга намоян эса оламан.

Актёрни саҳнадан ўзи таълаб олар экан. Маҳмуджон Фоуфоров, Суръат Пўлатов, Фароғон Рахматова, Ноила Пўлатовларни машҳур қўнглиларидан умидимиз катта.

— Муҳлислиарнингга тилаклариниз?

— Ижро этган ролларим уларга яққан бўлса, шундан курсандан. Мен фақат уларнинг юзида зарур бўлганда қулланарни, зарур бўлганда афус сўзларни кўрсам, ўзимни муродимга ётган хисоблайман.

Зонир ЗИЁ сұхбатлаши

Ранланшишига амин бўлдим: "Кўшиқ спектакли, спектакл — роман".

Дилмурод 1996 йили Мукимий номидаги ўзбек давлат мусиқалий таърига ишта тақлиф қилинди. Саҳнада илк бора "Оқибат"даги бош мусиқалий драма актёри факултeti таълабаси бўлди.

— Эшитишимича, сиз даставва кўшиқи бўлишини иштаган экансиз, ишма учун актёрлик касбинни танландиниз?

— Аввалинда кўшиқиличик осон, унинг машаққатлари йўқ деб ўйлариди. Таниқли ҳофиз Аҳор Усмонов кўшиқларини тинглай бошганимдан кейин санъатнинг бу турига бўлган қарашларим ва тушунчаларим тубдан ўзгарди. Аҳор ака-

— Саҳнага биринчи бор чиққанимда кўлларим қалт-қалт титрагерди эди, — деб эслайди у. — Буни сезган Зулайҳо опам (асарлари севгилим) спектакллари кўл ушлазадиган ҳолатларидан кўлларимни маҳзасицик, силиб-силби, "ўзингни кўла оп" деган матнона қайта-қайта далла берганлари ёдимдан чиқмайди. Агар ўшга пайтда Зулайҳо опаменга руҳий малад бермаганларидан балки титроқларимни боса олмай,

• Биласизми?

ИНСОН ҚАЛБИННИГ МАЛХАМИ

Чолгу асбобларининг ибтидорий намуналари инсониятни цивилизацияни тонгидга пайдо бўлган. Мальумки, Месопатамия халлари эрамиздан олдинги III минг йилликда сибизга, най, доира, чилтор (арфа), ногора сингари чолгу асбобларини ихтиро қўлганлар. Турлий диний байрамларда хонилар бу асбобларда кўй ижро этгандар. Баъзан созандада коҳинларнинг сони бир неча юз кишидан иборат бўлган. Бундай созандачилик гурухларни оркестрларнинг дастлабки салафлари дейиш мумкин.

Юнон афсоналарининг шаҳодати, эллинлар мусикидан жуда қадрлашган, уни инсон қалбининг малхами деб ҳисоблагандар. Эрамиздан олдинги I минг йилликда Қадимги Грекияда кўлли, пуфлаб ва уриб чаладиган чолгу асбоблари кенг кўлланилган. Аввалига чолгу-асбобларига жўр бўлиб кўшиқ ижро этгандар. VI асрда чолгу асбобларидан кўй чалиш алоҳида санъат тури сифатидан ажралиб чиқади. IV асрда эса нота (товушларни шартли белгилар билан ифодалаш) кафш килинади. Шу тарика оркестрнинг пайдо бўлишига шарорти ҳозирланади.

Рим империясининг юксалиш даврида мусиқа кенг та-

АМАЛДАН ТУШГАЧ...

М. Горбачёвнинг оила аъзоларида ҳаётти сурутга қўлинишади. У амалдан тушгач, хукуматомидан куриб берилган ихтиёридаги далаҳовли олиб қўйдил. "Зил" автомобили ва маҳсус алоқа воситаляридан маҳрум этилди. Соилик-

АРЗАНДА МАРҲУМЛАР

Марказий телевидение орқали Сталиннинг дағи этили маросими таъсирланган кинохроникадан айрим парчалар наимоши этилди. Шу пайтчани ҳам бундай кўрсатувлар бир неча бор томошабинлар ҳуомига ҳавола этилган эди.

Хизмат даврида Сталин ва Ленин тобуғлари ёнидаги I-постда нафар созандада қатнашган.

Кўй ижро этишда ногора, кўшнорога, доира, темир, бамбук

ва лойдан ясалган ясалиғизалардан, найлардан, карнайлардан ва айрим торли созлардан Фойдаланилган.

Кадимги Фаластинда ўтказилган катта диний маросимлар хакида ҳам маъмуотлар сакланғиб қолган. Масалан, солномачиларнинг гувоҳлик беришича, Сулаймон ибодатхонасининг очилиши маросимида 120 нафар созандада қатнашган.

Антик давр тарихчиси Иосиф Флавий 200 минг ҳонанда ва шу миқдордаги карнайчилар кўтказиб берган. Унинг ёзишича, ушбу маросимда ҳонанда ва карнайчилардан ташкари 40 минг нафар чилтори (арфа) ва 40 минг нафар торчи ҳам иштирок этган.

Ў. САЙДОВ тайёрглабан

ЯШАШНИНГ МАҲНИСИ

Бир киши узоқ машаққатли машқлардан сўнг ишни бир неча метр наридан отиб, ишнанинг тешигидан ўтказа олини даражасига эришибди. Бу гап подшоҳининг кулогига етиб бориб, уни саройта тақлиф қилибди. Ҳалиги киши маҳоратини яна бир бор намоиш этиб, айнгардан олчиб олибди. Подшоҳ ҳам уни етмиш олтин тангга билан тақдирлабди ва шунинг устуга этиши ларга уришин буюрибди. Киши жаёнинг сабабини сўраған экан, подиоҳ:

— Тилолар ҳеч ким қила олмайдиган ишнинта мукофот, калтак эса, ҳеч кимга фойдаси тегмайдиган ишга умринги сарфлаганинг улун жазо, — дебди.

Ағросуки, Аллоҳ берган умрингидаги сингари бефойда, бемавини ишларга сарф этувчилик ҳам оз эмас. Бир ўйлаб қўрайлик, рекордлар китобига кирган ва кирасатидан ишларнинг қангаси инсониган учун фойда беради оларни? Аслида барча маънинисиз қўнгилкучиларни бир чеч сурʼиб, миллат, элу юрт корига ярайдиганди иш билан шугулланни афзой эмасми?

МУАССИС:
Ўзбекистон алоқа ва аҳборотлаштириш агентлиги

Бош муҳаррир:
Шодмон ОТАБЕК

ТАХРИР ҲАЙАТИ:
Шомансур ОБИДХЎЖАЕВ
Шукрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Иzzat АҲМЕДОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Мирпӯлат МИРЗО
Рустам КОСИМОВ
Куролбай ТЎЛЕБОЕВ
Ҷукон ҲУЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАСИ:
Сайдмаждум АКБАРОВ
Шоҳруҳ АҚБАРОВ
Орикбай АБДУЛЛАЕВ
Мехмонкул ИСЛОМҚУЛОВ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
Бобохон ШАРИФ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000,
Тошкент-35, А. Толстой
кучаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ:
136-36-42, 136-35-29,
144-29-09.

Факс: 136-36-42.
Набар@uzapt.uzapk.uz
ИНДЕКС: 64600

Жума кунлари чиқади

Таҳтирията келган кўл-эзмалар (2 оралиқда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Республикаси
Давлат матбӯт қўмитасида
0011 рақам билан рўйхатта
олинган.

Буюрта № Г-473.
8261 нусхадачоп этилди.
Оғсет усулида босилди.
Бичими А-3, ҳажми 1 босмасаб.
Газета таҳририят компьютер базасида териди ва саҳифаланди.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ БОСМАХОНАСИ.
Манзили:
Тошкент шаҳри,
«Буюк Турон» кўчаси,
41-йд.

Матн төрүвчи:
Д. МАТҚУРБОНОВА
Саҳифалови:
Ш. КИМСАНБОЕВ

Босишига топширилди — 18.00
Босишига топшириш вақти — 18.00

1 2 3 4 5 6